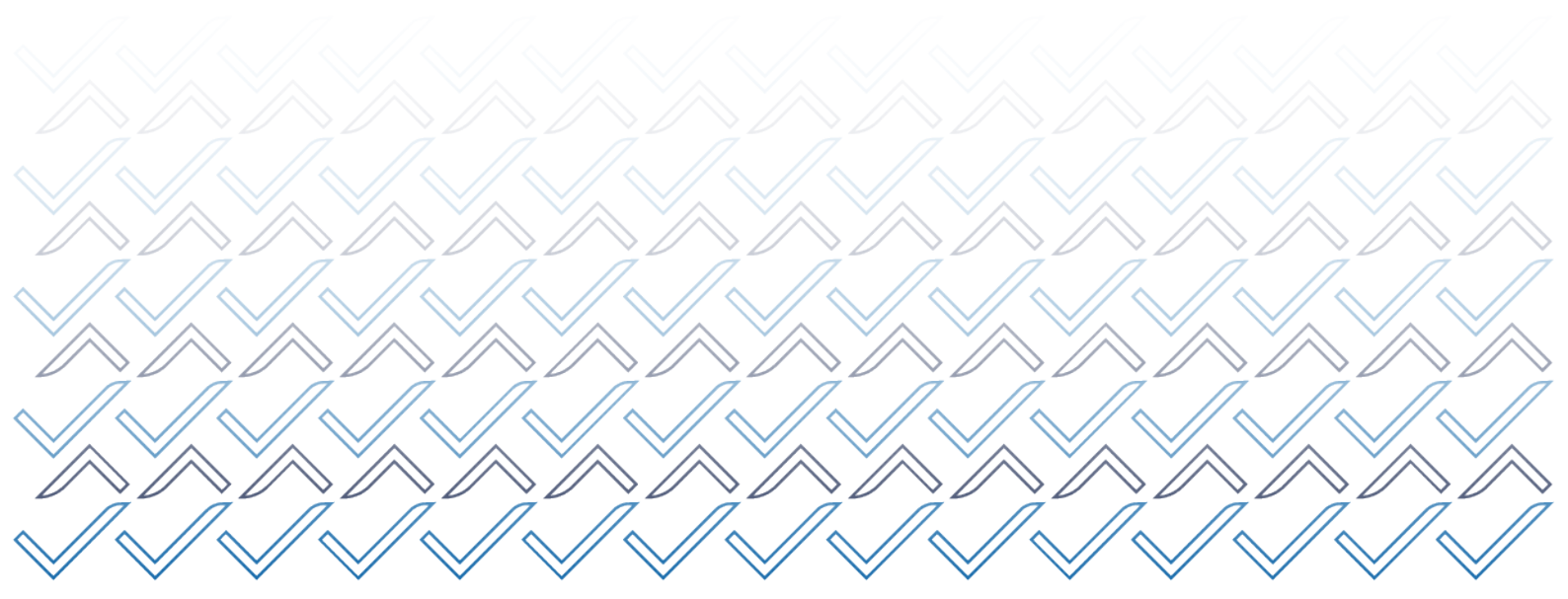

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2021 METŲ REZERVINIO (STABILIZAVIMO) FONDO FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2022 m. spalio 3 d.

Nr. FAE-11

Valstybės kontrolė – aukščiausiaji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Danguolė Krištopavičienė (departamento vadovė), Laura Grigonytė (grupės vadovė), Rūta Stasiūnaitė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	6
1. FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIAI VISAIŠ REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS YRA TEISINGI	6
2. PER 2021 METUS FONDAS PADIDĖJO PLANUOTAIŠ 55,44 MLN. EUR	6
PRIEDAS Audito apimtis ir metodai	8

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės¹ ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės² įstatymais atlikome Rezervinio (stabilizavimo) fondo (toliau – fondas) 2021 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių auditą. Auditas atliktas pagal tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausomos nuomonės dėl fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškiamos audito išvadoje.

Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti ataskaitos priede „Audito apimtis ir metodai“ (8–9 psl.).

Rezervinio (stabilizavimo) fondo paskirtis

Rezervinis (stabilizavimo) fondas yra valstybės pinigų fondas, kurio tikslas³ – kaupti valstybės piniginius išteklius, reikalingus valstybės biudžeto išlaidoms finansuoti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka, nustačius išskirtines aplinkybes, radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti, radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti ir valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola, Europos Sąjungos politikos įgyvendinimu ir (arba) su tuo susijusiomis sutartimis ar susitarimais, vykdyti (grąžintinai).

Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁴, šis fondas yra viešojo sektoriaus subjektas, kurį valdo Finansų ministerija⁵. Fondo apskaitą ministerija tvarko atskirai nuo savo, kaip asignavimų valdytojos, apskaitos⁶. Fondo finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁷ ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisykles⁸. Finansų ministerija iki spalio 1 d. teikia ataskaitų rinkinį Vyriausybei, kuri, pritarusi rinkiniui, iki spalio 10 d. jį pateikia Seimui⁹. Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki spalio 1 d. Vyriausybei ir ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl audituotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių¹⁰.

¹ Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 4 p.

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 2 d. 4 p.

³ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 2 p.

⁴ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 19 d. ir 22 d. 6 p.

⁵ Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 4 p.

⁶ Ten pat, 19 p.

⁷ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d.

⁸ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

⁹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 32 str. 6 d. 1 p. ir 7 d.

¹⁰ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 3 d.

Fondo sudarymo šaltiniai¹¹ yra 50 proc. į valstybės biudžetą gautų:

- lėšų, įstatymų nustatyta tvarka privatizavus valstybei nuosavybės teise priklausančius akcijų paketus;
- dividendų;
- lėšų, viešo aukciono būdu įstatymų nustatyta tvarka pardavus valstybės nekilnojamąjį turtą ir kitus nekilnojamosios daiktus;
- lėšų, pardavus valstybinės žemės sklypus.

Taip pat:

- atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme numatyti pervesti į fondą perteklinio valstybės biudžeto ir kiti asignavimai;
- lėšos, gautos už parduotą valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės turtą;
- pajamos, gautos investavus fondo lėšas, už fondo lėšų likutį banko sąskaitose, kitos teisėtai gautos lėšos.

¹¹ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 5 p.

AUDITO REZULTATAI

1. FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIAI VIS AIS REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS YRA TEISINGI

1. Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2021 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai visais reikšmingais atžvilgiais parengti ir pateikti pagal jiems keliamus reikalavimus ir parodo tikrą ir teisingą vaizdą. 2020 m. finansinių ataskaitų rinkinyje nustatyta klaida, lėmusi sąlyginės nuomonės dėl šio rinkinio teikimą, 2021 m. ištaisyta.
2. Planuojama¹² 2024 m. fondo finansinių ataskaitų duomenis konsoliduoti į valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį ir atskiro fondo ataskaitų rinkinio Vyriausybei ir Seimui nebeteikti.

2. PER 2021 METUS FONDAS PADIDĖJO PLANUOTAIS 55,44 MLN. EUR

3. 2021 m. pradžioje fonde buvo sukaupta 356,94 mln. Eur, 2021 m. pabaigoje – 412,38 mln. Eur (0,56 mln. Eur daugiau nei planuota) (1 lentelė). Iš jų radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti 2021 m. pradžioje – 25,61 mln. Eur, pabaigoje – 42,55 mln. Eur. Atkreipiame dėmesį, kad nuo 2021-05-01 fonde buvo kaupiamos lėšos tik radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, o lėšos valstybės stabilumui užtikrinti nebuvo kaupiamos. Toks sprendimas¹³ priimtas vadovaujantis fondo nuostatais¹⁴, atsižvelgiant į tai, kad 2020 m. faktinis valdžios sektoriaus skolos lygis viršijo 45 procentus bendrojo vidaus produkto.

1 lentelė. Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų sąmatos vykdymas 2021–2020 m. mln. Eur

Straipsnio pavadinimas	2021 m.		2020 m.	
	planas	vykdymas	planas	vykdymas
Lėšų likutis atskaitinio laikotarpio pradžioje, iš jų:	356,94	356,94	328,40	286,41
radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti (25 proc. į valstybės biudžetą pervestų dividendų)	–	25,61	–	–
Įplaukos, iš jų:	56,81	57,37	118,37	71,56
įplaukos iki 2021 m. balandžio 30 d.	40,29	40,29	0,00	0,00
radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, iš jų:	16,52	17,08	0,00	0,00

¹² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas (redakcija, galiosianti nuo 2023-01-01), 2 str. 18 d.; Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3308 1 ir 2 str. pakeitimo įstatymas, 8 str.

¹³ Finansų ministro 2021-05-03 įsakymas Nr. 1K-155 „Dėl lėšų kaupimo Rezerviniame (stabilizavimo) fonde“.

¹⁴ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 7 p.

Straipsnio pavadinimas	2021 m.		2020 m.	
	planas	vykdymas	planas	vykdymas
už parduotą valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės turtą	1,50	2,61	0,00	0,00
nuo 2021 m. gegužės 1 d. – 25 proc. į valstybės biudžetą gautų dividendų	15,02	14,47	0,00	0,00
Išlaidos	1,93	1,93	1,94	1,03
Lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:	411,82	412,38	444,83	356,94
iš jų radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti	–	42,55	45,25 ¹⁵	25,61

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal fondo 2021 m. lėšų sąmatos vykdymo ataskaitos duomenis

- Didžiausią fondo įplaukų dalį – 42,47 mln. Eur (74,03 proc.) – 2021 metais sudarė valstybės gaunami dividendai¹⁶, kitos įplaukos, gautos pardavus valstybinės žemės sklypus – 7,49 mln. Eur (13,06 proc.), nekilnojamąjį turtą – 4,11 mln. Eur (7,17 proc.), ir kt.
- Valstybės kontrolė, 2021 m. atlikusi Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo proceso auditą¹⁷, pabrėžė, jog lėšų poreikis giluminiam atliekynui įrengti sudaro vidutiniškai 42,7 mln. Eur kasmet. Per 2021 metus atliekynui finansuoti sukaupta 17,08 mln. Eur. Tačiau toks rezultatas pasiektas tik esant išskirtinėms aplinkybėms dėl į fondą pervestų 25 proc. į valstybės biudžetą gautų dividendų¹⁸.
- Vyriausybės programoje numatyta¹⁹ parengti valdžios sektoriaus skolos valdymo strategiją, ilguoju laikotarpiu siekiant grįžti prie optimalaus skolos lygio. Manome, kad ją rengiant kompleksiskai turėtų būti persvarstyti ir valstybės lėšų rezervo klausimai – siektinas dydis, finansavimo šaltiniai ir kt. Finansų ministerija šią strategiją planavo parengti iki 2022 m. II ketvirčio²⁰, tačiau tokios neparengė.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

¹⁵ 2020 metų fondo sąmata patvirtinta nepakeitus fondo veiklą reglamentuojančių nuostatų.

¹⁶ Iš jų: 28,01 mln. Eur (48,81 proc. visų faktiškai gautų įplaukų) – 50 proc. į valstybės biudžetą gautų dividendų; 14,47 mln. Eur (25,21 proc. visų faktiškai gautų įplaukų) – nuo 2021-05-01 25 proc. į valstybės biudžetą gautų dividendų kaupiami radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti.

¹⁷ 2021-06-16 valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-4 „Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesas“.

¹⁸ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 7 ir 7(1) p.

¹⁹ Seimo 2020-12-11 nutarimas Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 220.4 p.

²⁰ Vyriausybės 2021-03-10 nutarimas Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, veiksmas Nr. 10.2.12.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„2021 metų Rezervinio (stabilizavimo)
fondo finansinių ir biudžeto vykdymo
ataskaitų rinkinių finansinio audito
rezultatai“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2021 m. finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;

Audituotos 2021 metų Rezervinio (stabilizavimo) fondo finansinės ataskaitos:

- finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2021-12-31 duomenis;

Audituotos 2021 metų biudžeto vykdymo ataskaitos:

- lėšų sąmatos vykdymo 2021-12-31 ataskaita ir jos aiškinamasis raštas;

Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Audito apimties apribojimai:

- audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- pagal tarptautinius audito standartus (TAS)²¹ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus²²;
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų.

Audito apimtis ir metodai

2021 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2021 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 369,65 mln. Eur, pabaigoje – 412,38 mln. Eur.

2021 m. gautos pajamos ir patirtos išlaidos:

Fondas gavo 57,37 mln. Eur įplaukų:

- 28,00 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už dividendus;

²¹ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą); prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2022-06-29).

²² 2000–2899-iejį TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15653/> (žiūrėta 2022-06-29).

Audito apimtis ir metodai

- 7,49 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už valstybinės žemės sklypus;
- 4,11 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už nekilnojamąjį turtą ir kitus nekilnojamuosius daiktus;
- 0,68 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už privatizuotus valstybei nuosavybės teise priklausančius akcijų paketus;
- 14,47 mln. Eur – 25 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už dividendus, kaupiamų radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti;
- 2,61 mln. Eur – lėšos už parduotą valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės turtą.

Fondas patyrė 1,93 mln. Eur išlaidų, kurias sudarė neigiamos palūkanos už fondo banko sąskaitoje esantį lėšų likutį.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2021 metų ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

- Įsipareigojimai.
- Apsispręsta įvertinti, ar visos gautos pajamos ir su jomis susijusios ūkinės operacijos, turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai apskaitoje užregistruoti laiku, teisingos vertės, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis, ar duomenys teisingai atskleisti finansinėse ir kitose ataskaitose.

Sritys, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- Vidaus kontrolė nebuvo testuojama.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalūs testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Pagrindinės veiklos pajamos, sąnaudos – atlikti 100 proc. apimties detalieji testai, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus.
- Metinių ataskaitų sudarymas – atliktas 100 proc. vertinimas, siekiant gauti atskleidimo tvirtinimą.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas :

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
 - bendras (konsoliduotųjų) finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra, turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
 - bendras (konsoliduotųjų) biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra, turinys, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.
-

